

พฤติกรรมสุขภาพ เกี่ยวกับการใช้ยาตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘

โรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร

นายพรชัย ปาจรียวงศ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาพฤติกรรมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

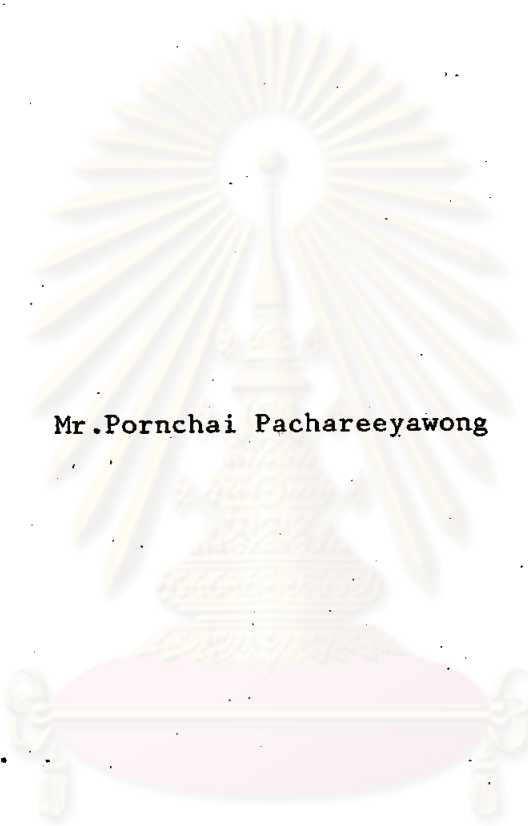
พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-432-4

011554

18246535

HEALTH BEHAVIORS CONCERNING DRUG USE AS PERCEIVED BY
MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS IN GOVERNMENT SCHOOLS,
BANGKOK METROPOLIS

Mr.Pornchai Pachareeyawong

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Physical Education

Graduate School
Chulalongkorn University.

1986

ISBN 974-566-432-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการใช้ยาตามการรับรู้ของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร

โดย

นายพรชัย ปาจรียวงศ์

ภาควิชา

พลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ชรา กาญจนารัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ศาสตราจารย์สุชาติ ไสมประยูร) ประธานกรรมการ

.....
(รองศาสตราจารย์รัชณี ขวัญบุญจันทร์) กรรมการ

.....
(รองศาสตราจารย์ชรา กาญจนารัตน์) กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทวาวดี ทอมสนิท) กรรมการ

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการใช้ยาตามการรับรู้ของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร
 ชื่อนิสิต   นายพรชัย ปาจรียวงศ์
 อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์พชรา กาญจนารักษ์
 ภาควิชา   พลศึกษา
 ปีการศึกษา   2528

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการใช้ยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยส่งแบบสำรวจไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ได้รับแบบสำรวจคืนทุกฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที่ และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและความเรียง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการใช้ยาดังนี้

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงมากในเรื่องเกี่ยวกับความหมายของสมุนไพร ความหมายของคำว่าวันหมดอายุของยา การปฏิบัติตนในการใช้ยา ค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในเกณฑ์ต่ำในเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในการใช้ยาชุด วิธีการรับประทานยาแก้ปวด ผลจากการรับประทานยานอนหลับจำนวนมาก และลักษณะการใช้ยาปฏิชีวนะที่เป็นสาเหตุให้เชื้อโรคดื้อยาได้

2. ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ยา นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ยาโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ถูกต้องปานกลาง นักเรียนมีทัศนคติถูกต้องมากที่สุดในเรื่องการซื้อยามารักษาโรคด้วยตนเอง ผลเสียจากการใช้ยาที่หมดอายุแล้ว และความไม่ปลอดภัยในการให้เด็กหิบบินยาใช้เอง และพบว่านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องในเรื่องเกี่ยวกับการนำตัวอย่างไปซื้อยาจากร้านขายยา ความเชื่อเกี่ยวกับคุณภาพของยาผิดดีกว่ายาที่รับประทาน และยาแผนโบราณมีคุณภาพดีกว่ายาแผนปัจจุบัน

๓. ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ยา นักเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ยา โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ถูกต้อง นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ถูกต้องมากที่สุด ในด้านเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติในทางที่ไม่ถูกต้องในเรื่องการใช้ยาในปริมาณมากกว่าแพทย์สั่งเพื่อหวังผลเร็ว การใช้ยาลดความอ้วนหรือทำให้อ้วน การใช้ยาแก้ ้่วงหรือ เครื่องดื่มบำรุงกำลัง และการใช้ยาพ่นคล้ายความเครียด ส่วนการปฏิบัติในทางที่ไม่ถูกต้องพบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านการปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์ไม่ถูกต้องในเรื่อง เกี่ยวกับการไปพบแพทย์เมื่อต้องการจะใช้ยา

4. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติของนักเรียนโรงเรียนสตรี โรงเรียนชายและโรงเรียนสหศึกษาพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องความรู้และทัศนคติ ยกเว้นในเรื่องการปฏิบัติไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

Thesis Title   Health Behaviors Concerning Drug Use as Perceived
by Mathayom Suksa Six Students in Government
Schools, Bangkok Metropolis.

Name   Mr.Pornchai Pachareeyawong

Thesis Advisor   Associate Professor Pachara Kanchanaran

Department   Physical Education

Academic Year   1985

ABSTRACT

The specific purpose of the research was to study health behaviors concerning drug use by Mathayom Suksa six students. The researcher gave questionnaires to 400 samples students who were selected from Government Schools. The all questionnaires were returned. The collected data was then analyzed through the applications of percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance.

The findings were revealed as follows:

1. Knowledge of drug use. Students' over-all knowledge was "moderate". Students scored "very high" in these specific items: the definition of Smoonprai or herbs, the meaning of the expiration date, and the drug usage. Students scored "low" in these items: the understanding of drug set usage, methods of anagesic usage, the effect of using high dosage of hypnotic drugs, and the effect of antibiotic misuseage.

2. Attitude about drug use. Students' over-all attitude

about drug use was "moderate." Students had "very good attitude" on items: unsafe self medication buying, the effect of expired drug usage, and the danger of drugs being taken by children. Students had "bad attitude" on: drug buying as the sample shown to drug store, the belief of the quality of injection drug was better than the swallowed drugs, and the belief of the quality of ancient drugs was better than the modern drugs.

3. Practices of drug use. Students' over-all practice of drug use was "good". Students' practices were considered "excellent" on these items: avoidance of taking higher doses than the doctor prescribe for quick remedy, the usage of weight control drugs, the usage of stimulant and sedative drugs. The practice which was considered "bad" was not going to see the doctor.

4. There were significant differences at the level of .05 between male and female students on knowledge, attitude, and practice of drug use.

5. There were significant differences at the level of .05 between Students in female, male and co-educational schools on the knowledge and attitude.

กิติกรรมประกาศ

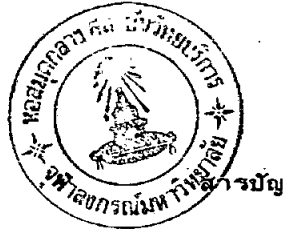
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์พัชรา กาญจนารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์
สุชาติ ไสมประยูร รองศาสตราจารย์รัชณี ขวัญบุญจัน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
เทพวาทิ ทอมสนิท ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความ เรียบร้อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณ เป็น
อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ดร.วุฒิ เหล่าสุนทร ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงาน
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ สำนักนายกรัฐมนตรื รองศาสตราจารย์
ดร.ประภา เพ็ญ สุวรรณ อาจารย์ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา เหลืองชลธาร อาจารย์ภาควิชา
เภสัชเคมี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชัย ผดุงรัตน์
อาจารย์ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
อาจารย์จิตรา ทองเกิด นักวิชาการสุขศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
อาจารย์อนันต์ ปัญญาคำเลิศ อาจารย์ผู้สอนวิชาสุขศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา อาจารย์พเยาว์ ศัฒมณี อาจารย์ผู้สอนวิชาสุขศึกษา
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม) และ
อาจารย์อัมพร จงวัฒนามงคล อาจารย์ผู้สอนวิชาสุขศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ได้กรุณาเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขแบบสำรวจในการวิจัย รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล
ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของทุกท่านที่ได้กล่าว นามมานั้นด้วยความขอบพระคุณ
อย่างสูง

พรชัย ปาจรียวงศ์

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ข้อตกลงเบื้องต้น	5
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
2	การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
3	วิธีดำเนินการวิจัย	22
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	24
	เกณฑ์การประเมินค่า	26
	เกณฑ์การแปลผล	28
	วิธีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล	29
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	30
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา จำแนกตามอายุของนักเรียน	31
2	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา จำแนกตามการศึกษาของบิดาและ มารดา	32
3	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดาและมารดา	34
4	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา จำแนกตามบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย	36
5	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา จำแนกตามประเภทสิ่งเสพติดที่บุคคล ในครอบครัวของนักเรียนเสพติด	37
6	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา จำแนกตามประเภทสิ่งเสพติดที่เพื่อน ของนักเรียนเสพติด	38
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ ของพฤติกรรมสุขภาพ เกี่ยวกับการใช้ยาในด้านความรู้ของนักเรียนชายและ นักเรียนหญิง	40
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ ของพฤติกรรมสุขภาพ เกี่ยวกับการใช้ยาในด้านความรู้ของนักเรียนชาย และ นักเรียนหญิง (รายชื่อ)	41

๑	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความรู้ เกี่ยวกับการใช้ยาของนักเรียนโรงเรียนชาย โรงเรียน สตรี และโรงเรียนสหศึกษา	44
10	ผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาของนักเรียน โรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา รายคู่ ด้วยวิธีทดสอบของเซฟเฟ่	45
11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ของพฤติกรรมสุขภาพ เกี่ยวกับการใช้ยาในด้านทัศนคติของนักเรียนชาย และ นักเรียนหญิง	46
12	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ของพฤติกรรมสุขภาพ เกี่ยวกับการใช้ยาในด้านทัศนคติของนักเรียนชาย และ นักเรียนหญิง (รายข้อ)	47
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนทัศนคติ เกี่ยวกับการใช้ยาของนักเรียนโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา	51
14	ผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ยาของนักเรียน โรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา รายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ่	52
15	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ของพฤติกรรมสุขภาพ เกี่ยวกับการใช้ยาในด้านการปฏิบัติของนักเรียนชายและ นักเรียนหญิง	53

16	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ ของพฤติกรรมสุขภาพ เกี่ยวกับการใช้ยาในด้านการปฏิบัติของนัก เรียนชายและ นักเรียนหญิง (รายชื่อ)	54
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง เดี่ยวของคะแนนด้าน การปฏิบัติ เกี่ยวกับการใช้ยาของนัก เรียนโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา	58

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย